

WEGWIJS IN DE LATIJNSE TAAL

DEEL I : HET VERHAAL VAN EEN TAAL

Docent : Luc Vermeulen

centrum gregoriaans

LATIJN : EEN VERHAAL

A INLEIDING

- Wanneer wij spreken over het Latijn beseffen we niet altijd dat we het eigenlijk hebben over een taal die $\pm$ 3000 jaar op het Europese continent op één of andere manier als communicatiemiddel heeft gefunctioneerd.
- Een taal die zich in "**Vitalia**" (Italië = het land der kalveren) vanaf $\pm$ 1000 voor Chr. tot het machtige instrument van een Cicero, een Tacitus, een Caesar, een Horatius, een Catullus, een Thomas van Aquino, een Erasmus e.a. zal ontwikkelen.
- Een taal waarin tot aan de muur van Hadrianus (G. B.) en tot aan de Rijn Europa wordt georganiseerd en bestuurd.
- Een taal waarmee de kennis van de oudheid wordt doorgegeven, zelf tot vandaag.
- Een taal waarmee de kerk de boodschap van het evangelie in West-Europa zal verspreiden.
- Een taal waarvan de invloed in alle Europese talen merkbaar is.
- Een taal die de West-Europese cultuur mee heeft gevormd en gekneed
- Een taal die $\pm$ 500 jaar geleden pas echt "dode taal" is geworden, maar die nog steeds niet dood is ...
- Een taal waarmee nog altijd scholieren worstelen en "gregorianisten" ....
- Daarom, alhoewel deze cursus vooral bedoeld is om "in het bos de bomen in het Latijn" te zien in functie van het interpreteren en uitvoeren van de gregoriaanse erfenis, is het zeker niet onzinnig om ook uitvoerig stil te staan bij de geschiedenis van deze taal die nog immer zeer veel mensen boeit maar door even zoveel wordt gehaat om welke reden dan ook.

B EEN INDO-EUROPESE (INDOGERMAANSE) TAAL

- Het Latijn behoort tot de **Indo-europese taalgroep**, ook wel nog eens **Indogermaans** genoemd.
- Dit is een geheel van **aanverwante** talen - niet altijd onmiddellijk merkbaar - die vandaag op alle continenten gesproken worden door ruim de helft van de wereldbevolking. Ook onze eigen taal behoort tot deze groep !
- Ze stammen af van een gemeenschappelijke voorganger het "**PROTO-INDO-EUROPEES" (PIE)**, een taal waarvan wij geen gesproken of geschreven getuigen meer hebben, maar die door vergelijkende taalstudie door taalwetenschappers werd gereconstrueerd (*)

PIE	Latijn	Oud-Slavisch	Litouws	Oud-Iers	Gotisch	Nederlands
*mori	mare	morje	mares	muir	marei	meer

Sanskriet	Grieks	Latijn	Tochaars B	Oud-Iers	Litouws	Russisch	Nederlands
trí	τρεῖς treis	tres	traí	tri	trys	trije	drie
matár	μητήρ mêtêr	mater	macer	máthair	móte	mat'	moeder
dváras-	θύρα thúra	foris	twere	dorus	durys	dver	deur

5 Het Latijn als taal van de kerk.

a Hellenisme

- Na de veroveringen van Alexander de Grote (356 - 323 v. Chr.) ontstaat rondom de Middellandse Zee een wereldcultuur (tot aan de Ganges in Indië !) waarin de verworvenheden van het **Griekse denken dominant** worden in alle veroverde gebieden en zelf elementen opnemen uit de culturen waarin zij terecht komen (Egypte, Perzië, Syrië, Israël ...)

- De **voertaal**, de "**lingua franca**" van deze overwegend Grieks gekleurde cultuur, als eerste of tweede taal wordt de **Koinè**, het "**algemeen Grieks**".

- Deze **eenheidscultuur** noemt men het **hellenisme** (naar Hellas = Griekenland)

We kunnen het hellenisme en de invloed ervan vergelijken met wat zich nu op wereldschaal afspeelt met de onze Westerse cultuur die stilaan wereldcultuur wordt, verspreid via het **Engels** ...

De **Koinè** kan je zowat het **Engels** van die tijd noemen.

Ook **Rome** komt in de 3° eeuw v. Chr. in contact met het hellenisme en ondergaat er zeer sterk de invloed van.

- In de **keizertijd** zal de invloed van het hellenisme nog toenemen in wat men het **oriëntalisme** noemt, omdat het hellenisme als oosters wordt ervaren, en omdat in Rome - eind van de 1ste eeuw n. Chr. een miljoenenstad ! - de oosters-hellenistische component sterk aanwezig was door de geïmporteerde slavenpopulatie en immigraties in de middenklasse en de volksklasse.

**BENEDICTUS : REGULA MONACHORUM 19, 1 - 7:
DE DISCIPLINA PSALLENDI**

- 1 **UBIQUE CREDIMUS**   **DIVINAM ESSE**   **PRAESENTIAM,**   **ET**   **OCULOS**
 Overal geloven (wij) (dat de) goddelijke zijn tegenwoordigheid, en (de) ogen
     DOMINI IN OMNI LOCO   **SPECULARI**   **BONOS ET**   **MALOS;**
 (van de) Heer   in elke plaats gadeslaan (de) goeden en (de) kwaden.
- 2 **MAXIME TAMEN HOC SINE**   **ALQUA DUBITATIONE CREDAMUS,**
 vooral toch dit zonder enige twijfel laten (wij) geloven
CUM   **AD**   **OPUS DOMINI ASSISTIMUS.**
 wanneer (wij) aan (het) werk goddelijk deelnemen

de : vz. + ablatief over, van

disciplina, ae, vr., ablatief ev. : leer, voorschrift, houding, tucht, kunst, techniek, kennis ...

psallendi < psallere, psalli, III, ww. gerundium genitief : op de citer, de harp spelen, zingen met citer-, harpbegeleiding, † psalmen zingen

1 **Ubique** : bw. : overall

credimus < credere, credidi, creditum III, ww. 1° p. mv. indicatief praesens (o.t.t.) : geloven

divinam < divinus, a, um, bn, accusatief ev. vr. : goddelijk

esse < esse, sum, fui, kww. infinitief praesens : zijn

praesentiam < praesentia, ae, vr. accusatief ev. : tegenwoordigheid, aanwezigheid.

et : voegwoord en,

oculos < oculus, i, mn. accusatief mv. : oog

Domini < dominus, i, mn. genitief ev. : heer des huizes, gebieder, meester, machthebber,

aanspreektitel van de keizer (**KΥΠΙΟΣ**) > God en Christus

in : vz. : in

omni < omnis, is, e, bn, mn ablatief ev (omne is ook mogelijk) : ieder, elk, allen.

locus < locus, i, mn ablatief ev : plaats

speculari < speculari, deponent ww., infinitief : spieden, gadeslaan.

2 **maxime** : bw. : zeer, het meest, vooral, in het bijzonder, juist

tamen : partikel, tussenwerpsel, : toch, maar, maar toch, en toch

credamus < credere (cfr. supra) : 1° p. mv. conjunctief praesens (aanvoegende wijs)

aanvoegende wijs = een wens, een uitnodiging, een bevel,

soms zelf een beetje een futurum

zoals : leve het gregoriaans, laat ons bidden, ...

vergelijkbaar met ± subjonctief in het Frans. Kan ook een toekomstaspect hebben.

hoc < hic, haec, hoc : aanw. vn., onz. accusatief ev. : deze, deze, dit.

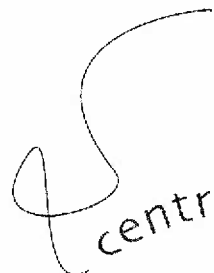
WEGWIJS IN DE LATIJNSE TAAL

DEEL II :

DE TAALFEITEN :

De wind ruist door de bomen

Wortels, nerven, bladeren, takken, schors, stammen, bomen ...

centrum gregoriaans

Docent : Luc Vermeulen

WAAR VIND JE WAT BIJ DE TAALFEITEN ???

A DE WIND RUIST DOOR HET BOS : HOE KLONK HET ?

1 Uitspraak		1
- Klassieke periode	1	
- Na de derde eeuw : christelijk Latijn en kerklatin	2	
2 Accenten		3
- Muzikaal accent ?	3	
- Kwantiteitsaccent	3	
- Intensiteitaccent	4	

B WORTELS, NERVEN, BLADEREN, TAKKEN, SCHORS, STAMMEN, BOMEN : HOE ZIEN ZE ERUIT ?

NAAMWOORDEN **5**

1 Zelfstandig naamwoord of substantief : SUBSTANTIVUM **5**

- Naamvallen	5
- Geslacht	6
- Stammen	8
- Verbuigingen	8
#Eer ste verbuiging I : ROSA	11
#T weede verbuiging II ¹ : HORTUS, BELLUM, DEUS	11
#T weede verbuiging II ² : LIBER, PUER, VIR	11
	12
	13
	13
	14
	14
	14

2 Bijvoeglijk naamwoord of adjectief : ADJECTIVUM **15**

- Verbuiging	15
#Eerste klasse op : -us, -a, -um	15
	15
	16
	16
- Trappen van vergelijking :	17
vergrotenende of comparatief , overtreffende of superlatief	
#Regel matige comparatief en superlatief	17
#O nregelmatige comparatief en superlatief	17
	18
	18

3 Bijwoord : ADVERBIUM **19**

- Vorming	19
#Adv erbia afgeleid van adiectiva	19
	19
#Adv erbia afgeleid van substantiva	20
- Trappen van vergelijking	20

4 Voornaamwoorden : PRONOMINA (PRONOMEN) **21**

- Persoonlijk voornaamwoorden	21
-------------------------------	----

WEGWIJS IN DE LATIJNSE TAAL

DEEL III :

TEKSTEN, VERTALINGEN, INFO WOORDEN

Docent : Luc Vermeulen

centrum gregoriaans

TEKSTEN UIT HET GRADUALE TRIPLEX

TEMPORE PASCHALI

(Lux et origo)

VIII
K Y-ri- e * e- lé- i-son. *bis* Chri- ste

e- lé- i-son. *bis* Ký- ri- e e- lé- i-son.

Ký-ri- e e- lé- i-son.

GUIDO GEZELLE & PAUL VAN OSTAIJEN DOOR ROGER GEERTS

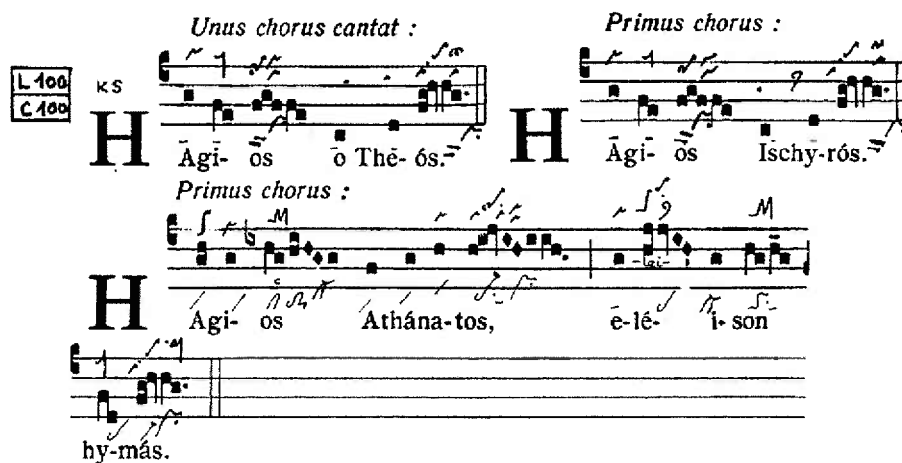
Unus chorus cantat : *Primus chorus :*

L 100 C 100 ks **H** Āgī- ōs ō Thē- ōs. **H** Āgī- ōs Íschy- rós.

Primus chorus :

H Āgī- ōs Athána- tos, e- lé- i- son

hy- más.

WAAR VIND JE WAT IN DEEL III ????

A	TEKSTEN UIT HET GRADUALE TRIPLEX, GUIDO GEZELLE, PAUL VAN OSTAIJEN, ROGER GEERTS	
	1. Ad te levavi	1
	2.	1
	3.	1
	4.	1
	5. Ecce, Dominus veniet	2
	6. Ostende nobis	2
	7. Rorate caeli	2
	8.	2
	9.	3
	10.	3
	11.	3
	12.	4
	13.	4
	14.	4
	15.	5
	16.	5
	17.	5
	18.	5
	19.	6
	20.	6
	21.	6
	22.	6
	23. Lutum fecit	7
	24.	7
	25.	7
	26.	7
	27.	8
	28. Ubi caritas	8
	29.	9
	30.	9
	31.	9
	32.	9
	33.	11
	34.	11
	35.	11
	36.	11
	37.	12
	38.	12
	39.	12
	40.	12
	41.	12
	42.	12
	43.	14
	44.	14
	45. Carmen lunae	14
B	VERTALINGEN VERGELIJKEN	
	• Lucas 10, 25 - 37 : Vulgata, Nieuwe Bijbelvertaling 2002, Willibrord 1995	16
	• De Sancto Nicolao : Jacobus de Voragine, Nederlandse vertaling, woordelijke vertaling	19
C	PASSIO SANCTORUM SCILLITANORUM	22
E	VEXILLA REGIS	25
G	APPENDIX PROBI : TAALZUIVERING IN DE OUDHEID	33
H	LATIJNSE CITATEN IN ASTERIX	35

1

Ad te levavi animam meam :
Deus meus in te confido, non erubescam
neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui
te expectant, non confundentur
Vias tuas, Domine demonstra mihi: et semitas tuas
edoce me
ps. 24, 1-4 **GT 15**

Levavi < levare I : opheffen, perf. act. 1^e p.e.: ik heb opgeheven

Confido < confidere III : vertrouwen op

Erubescam < erubescere III : rood worden, blozen, zich schamen

fs of cpr : laat me niet rood worden over, beschaamd zijn, moge ik niet rood worden, me schamen

Irrideant < irrideo, risi, risum II cpr : lachen om iets, bespotten, uitlachen

Universi < universus, a, um : alle, geheel

Universi qui : allen

Semitas < semita, ae : voetpad, zijweg, pad, weg, decaloog

Edoce < edocere II : iets leren, onderwijzen, tonen

Demonstra < demonstrare I : tonen, aantonen

Vertaling

Tot u heb ik opgeheven mijn ziel

Mijn God op U vertrouw ik, laat me niet blozen en laten mijn vijanden mij niet uitlachen, immers (want) allen die op U vertrouwen, worden niet beschaamd uw wegen, Heer, toon mij, en leer mij uw paden (decaloog) kennen

Benedixisti, Domine, terram tuam, avertisti
captivitatem Iacob

Fil. 4, 4-6 + ps. 84, 2

GT 21

Gaudete < gaudere II : zich verheugen, blij zijn

Semper : steeds, altijd

Iterum : nogmaals, opnieuw

Dico < dicere III, dico, dixi, dictum ip 1ste p.e. : zeggen

Modestia, ae : gematigdheid, bescheidenheid, zachtheid, ➔ vriendelijkheid

Nota < notus, a, um + dat : bekend

Sit < esse cp : weze

Omnibus hominibus : dat omwille van nota

Nihil, bw : helemaal niet

Solliciti < sollicitus, a, um : hevig bewogen, ongerust, bezorgd, verontrust

Sitis < esse cp : wezen, moeten zijn

Oratio, orationis : gebed

Innotescant < innotescere III cp : bekend worden, † bekend maken

Vertaling

Verheug u steeds in de Heer

nogmaals zeg ik : verheug u

uw zachtheid/vriendelijkheid weze bekend aan alle mensen

wezen jullie helemaal niet bezorgd/verontrust

maar mogen jullie verzoeken in elk gebed bekend worden bij God.

4

Beati immaculati in via qui ambulat in lege Domini

ps. 118, 151-152 + 1

GT 24

3

Gaudete in Domino semper
iterum dico gaudete
modestia vestra nota sit omnibus hominibus
Dominus prope est
nihil solliciti sitis sed in omni oratione petitiones
vestrae innotescant apud Deum

VERTALINGEN VERGELIJKEN

Fertur quoque, sicut legitur in chronica quadam, Nicolaum Nicaeno interfuisse concilio.

Er wordt ook gezegd, zoals te lezen staat in een (zekere) kroniek, dat Nicolaas op het concilie van Nicaea aanwezig was.

Ook wordt gezegd, en zoals te lezen staat in een kroniek, dat Nicolaas aanwezig is geweest op het Concilie van Nicaea.

post hoc < post + acc (hoc) : na >
daarna, hierna,
Myrae Myra, stad in Turkije
civitatis < civitas, civitatis, vr. > stad

episcopo < episcopus
< episkopoj > opziener,
toezichter, leider > † bisschop

electionem < electio, electionis >
keuze, verkiezing, voorkeur
sententia < sententia, ae vr. >
gevoelen, mening
dependebat < dependere,
dependeo, -, -, II > † afhangen van,

igitur dus, dan

cunctos < cunctus, a, um > ieder,
allen
ieiuniis < ieiunium, ii, onz. > vasten

vocem < vox, vocis, vr. ctr. supra

hora matutina : ochtendgebed,
metten
hora < hora, ae, vr. > uur
matutina < matutinus, a, um >
ochtendlijk

in episcopum consecrare : tot
bisschop wijden, tot bisschop
aanstellen.

episcopum < episcopus, i, cfr.
supra

admonuit < admonere, ctr. supra >
monere, vermanen, aansporen,
erop aandringen, act. ind. perf. 3° p.
en.
pro + abl > vóór

nomen < nomen, nominis, onz. >
naam
erat < esse, ind. imperf. 3° p. en.

ZEG NIET MAAR ZEG WEL TAALZUIVERING IN DE OUDHEID

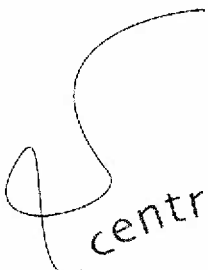
APPENDIX PROBI

WEGWIJS IN DE LATIJNSE TAAL

DEEL IV : OEFENEN

Docent : Luc Vermeulen

centrum gregoriaans

DE VERBUIGINGEN VAN DE NAAMWOORDEN

EERSTE VERBUIGING

agricola : boer	nauta : zeeman	abundare cum abl. : overvloeien van
amica : vriendin	non : niet	amare I : houden van, beminnen
aqua : water	patria : vaderland	aperire IV : openen
Belga : Belg	pecunia : geld	capere III : plukken
casa : huisje, hut	Persa : Pers	cedere III : wijken voor
causa : oorzaak, reden	pirata : zeerover	claudere III : sluiten
copia : voorraad	poeta : dichter	dare I : geven
copiae : troepen	porta : poort	debere II : schuldig zijn, moeten

Germania : Germanië	semper : altijd	punire IV : straffen
hasta : lans	Sequana : Seine	reperire IV : (terug)vinden
herba : kruid, gras	silva : bos	scribere III : schrijven
ianua : deur	spuma : schuim	timere II : vrezen, ontzag hebben
incola : inwoner	terra : aarde; land	vincere III : overwinnen
insula : eiland	umbra : schaduw	
lacrima : traan	unda : golf	
lingua : tong; taal	vacca : koe	

1 ^e		ENKELVOUD / SINGULARIS	MEERVOUD / PLURALIS
Nominatief	rosa	de/een roos	
Vocatief	rosa	(o) roos	
Genitief	rosae	van de/een roos	
Datief	rosae	aan/voor de/een roos	
Accusatief	rosam	de/een roos	
Ablatief	rosa	met/door/.../de/een roos	

Oefening 1 : probeer te vertalen en uit te maken om welke naamvallen het hier gaat

- 1 pecunia feminae
- 2 umbra silvae
- 3 spuma undarum
- 4 casa poetae
- 5 vaccae agricolae
- 6 silvae Galliae
- 7 causa procellarum
- 8 lingua Persarum

Oefening 2 : probeer te vertalen en uit te maken om welke naamvallen het hier gaat

OPLOSSINGEN

Oefening 1 : probeer te vertalen en uit te maken om welke naamvallen het hier gaat

- 1 pecunia feminae : geld van een vrouw, geld voor een vrouw
- 2 umbra silvae : de schaduw van een/het bos
- 3 spuma undarum : schuim van de golven
- 4 casa poetae : huis van de dichter
- 5 vaccae agricolae : koeien van de boer
- 6 silvae Galliae : wouden van Gallië
- 7 causa procellarum : omwille van de stormen, ten gevolge van de stormen
- 8 lingua Persarum : taal van de Perzen = Perzische taal = Perzisch

Oefening 2 : probeer te vertalen en uit te maken om welke naamvallen het hier gaat

- 1 Scribis epistulam. : Je schrijft een brief

Oefening 3 : probeer te vertalen en uit te maken om welke naamvallen het hier gaat

- 1
- 2 amant umbram silvae : zij houden van de schaduw van het bos
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Oefening 4 : probeer te vertalen en uit te maken om welke naamvallen het hier gaat

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

- 7
- 8
- 9
- 10

HET WERKWOORD : VERBUM PRAESENS ACTIEF

PRAESENS = ONVOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD

ZIE CURSUS II DE FEITEN PG. 29-66 VOOR DE WERKWOORDEN EN VOORBEELDEN
VANVERVOEGINGEN EN STAMTIJDEN OF HOOFDTIJDEN

I

A-STAM : VOCA-
NOEMVORM = INFINITIVUS : VOCARE = ROEPEN

voco	:	ik	roep
vocas	:	jij	roept
vocat	:	hij	roept
vocamus	:	wij	roepen
vocatis	:	jullie	roepen
vocant	:	zij	roepen

De eerste, tweede en derde persoon enkelvoud en meervoud worden onderscheiden door de persoonsuitgangen : **-o, -s, -t, -mus, -tis, -nt**

voca- heet een **a-stam**, omdat je telkens die -a- ziet; alleen in de eerste persoon enkelvoud (voco) is de a-klank in de o-klank opgenomen en verdwenen.

Het Latijn beschikt wel over persoonlijke voornaamwoorden (ik, jij, wij, jullie), maar gebruikt die alleen om nadruk te geven : voco ik roep

ego non voco, at tu vocas ik roep niet, maar jij roept

Woordverklaring met links naar andere talen

amare : houden van, beminnen → Amor, de god van de liefde; l'amour (frans); amorous (engels), amateur

ambulare : wandelen → een ambulante patiënt

armare : (be)wapenen → army (engels); l'armee (frans)

dare : geven → datum; data (gegevens)

habitare : (be)wonen → inhabitant (engels), habiter (frans)

imperare :

notare : op

orare : sme

ornare : (v

pugnare :

vocare : ro

Oefening 1 : geef de betekenis van de volgende werkwoordsvormen :

1. ambulamus : wij wandelen
2. armare :
3. vocant :
4. habitas :
5. amatis :
6. do :
7. imperant :
8. notat :
9. oramus :
10. ornatis :
11. armas :
12. habitare :
13. ambulans :
14. notamus :
15. oras :
16. datis :

OPLOSSINGEN

Oefening 1: geef de betekenis van de volgende werkwoordsvormen :

1. ambulamus : wij wandelen
2. armare : wapenen
3. vocant : zij roepen
4. habitas : jij woont
5. amatis : jullie hebben lief
6. do : ik geef
7. imperant : zij bevelen
8. notat : hij/zij merkt op
9. oramus : wij bidden
10. ornatis : jullie versieren
11. armas : jij bewapent
12. habitare : wonen
13. ambulans : zij wandelen
14. notamus : wij merken op
15. oras : jij bidt
16. datis : jullie geven

Oefening 2 : maak zelf de juiste vormen. Voorbeeld : 3e pers enkv amare → amat.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Oefening 3 : geef de betekenis van de volgende werkwoordsvormen :

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
8. debes : jij moet
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
16. debemus : wij moeten

WOORDENBOEKEN – GRAMMATICA - VARIA

Standaard woordenboek Latijn- Nederlands drs. G.H. Halsberghe

gewaardeerde hulp bij de vertaling van klassieke teksten rijk aan betekeniswisselingen boeiende reis naar een rijke cultuur in de nieuwe officiële Nederlandse spelling in een moderne, gebruiksvriendelijke typografie

Gebonden, juli 2006

Woordenboek Latijn Nederlands

Inclusief cd-rom

Hoewel het Latijn niet aan veranderingen onderhevig is - het is immers een dode taal - zijn de eisen die gebruikers aan een woordenboek Latijn/Nederlands stellen en de Nederlandse taal dat wel. Daarom verschijnt bij Amsterdam University Press een tweede, volledig

herziene versie van het succesvolle vertaalwoordenboek Latijn/Nederlands van Harm Pinkster.

Net als de eerste druk is het woordenboek gericht op een publiek van niet-professionele classicisten.

De grootste wijziging ten opzichte van de eerste druk is echter de achterin het boek aanwezige cd-rom, met een volledig doorzoekbare online versie van de inhoud. Door deze combinatie van oude en nieuwe eigenschappen

H. Pinkster is hoogleraar Latijn aan de Universiteit van Amsterdam.

Woordenboek Latijn Nederlands

Uitgeverij Wolters

Een zeer goed woordenboek, maar waarschijnlijk niet meer in de handel. Tweedehands regelmatig te vinden.

Prisma woordenboek Latijn Nederlands H.H. Mallinckrodt

Best bruikbaar
Meer op klassiek Latijn gericht.

Paperback
SBN-13: 9789027413406
Uitgeverij het Spectrum
2005

Standaard woordenboek Nederlands Latijn

J. Aerts

Paperback
ISBN-13:
9789002214370
Standaard Uitgeverij

Het grote probleem om in een Latijns woordenboek te gaan zoeken is het feit dat naamwoorden in een tekst in hun verbogen vormen voorkomen en werkwoorden in hun vervoegde vorm.

Dat is wennen en er zijn geen echte zoekvuistregels

TOCH ENKELE TIPS

- 1 **Lees steeds goed de opmerkingen en afkortingslijsten vooraan**
- 2 **Zelfstandige naamwoorden (zie cursus Deel II "De Taalfeiten" pg. 6-8 voor STAM en GESLACHT)**

Normaal vind je de NOMINATIEF, de GENITIEF en het GESLACHT

Wanneer geen stamtijden gegeven worden in een woordenboek betekent dit dat de vorming van de tijden de algemene regels volgt.

Een voorbeeld :

SPRAAKKUNSTEN

Een spraakkunst is geen must, want je vindt alles in **Deel II "De Taalfeiten"**

Mocht je je er toch eentje willen aanschaffen : twee tips :

**Grammatica Latijn / druk 3
Hus, W.J.B.**

Paperback.
ISBN: 902742084X / 90-274-2084-X
EAN: 9789027420848
Uitgeverij Het Spectrum
2005-05

3 Bijvoeglijke naamwoorden :

4 Voornaamwoorden : zie overzicht Deel II "De Taalfeiten" pg. 21-24

5 Werkwoorden Vervoegingen : zie Deel II "De Taalfeiten" pg. 28-41

Vorming & stammen : zie Deel II "De Taalfeiten" pg. 29-33

Stamtijden : zie Deel II "De Taalfeiten" pg. 39 of 40

De meeste woordenboeken werken als volgt :

Voor neo-Latijn :

http://www.vatican.va/roman_curia/institutions_connected/latinitas/documents/rc_latinitas_20040601_lexicon_it.html#1

Voor Latijns spreekwoorden en gezegden

http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Latijnse_sprekwoorden_en_uitdrukkingen